

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/75/2020
Identifikačné číslo spisu: 6811203747
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6811203747.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. X. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX D. Č. XXX, zastúpeného Mgr. Jurajom Berčom, advokátom so sídlom Zimná č. 59, 052 01 Spišská Nová Ves, proti žalovanému Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova č. 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o neplatnosť skončenia štátnozamestnaneckého pomeru a o vyplatenie náhrady mzdy, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16Cpr/2/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17CoPr/5/2018-748 zo dňa 19. júna 2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a.

II. Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 08. novembra 2017 č. k. 16Cpr/2/2011-650 zamietol žalobu o určenie neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru žalobcu u žalovaného a o vyplatenie náhrady mzdy (prvý výrok) a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (druhý výrok). Súd prvej inštancie s poukazom na ustanovenia § 46 ods. 1 písm. b/, § 47 písm. b/, § 48 ods. 1 a 2, § 12 ods. 2 a § 120 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov a na ustanovenia § 38 ods. 1 a 4, § 61 ods. 1, 2 a 4, § 74 Zákonníka práce vychádzal z názoru, že skončenie štátnozamestnaneckého žalobcu u žalovaného výpoveďou zo dňa 26.01.2011 je platné, pretože boli dodržané všetky zákonné podmienky a predpoklady platnosti výpovede. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a plne úspešnému žalovanému priznal proti žalobcovi právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (v ďalšom aj „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 19. júna 2019 č. k. 17Copr/5/2018-748 pripustil späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie náhrady mzdy v sume 19,- eur

mesačne od 01.07.2011 do času, kým žalovaný umožní žalobcovi pokračovať v práci alebo do rozhodnutia súdu o skončení štátnozamestnaneckého pomeru, v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil (prvý výrok). Rozsudok súdu prvej inštancie v zostávajúcej časti zmenil tak, že určil, že skončenie štátnozamestnaneckého pomeru žalobcu výpoveďou č. 2001/00362-21-02 zo dňa 26.01.2011 je neplatné (druhý výrok), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 32.359,50 eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku (tretí výrok) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (štvrtý výrok). Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v plnom rozsahu, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalobcu (piaty výrok).

2.1. Z dôvodov rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že žalobca sa žalobou okrem iného domáhal aj náhrady mzdy v sume 818,- eur mesačne od 01.07.2011 do času, kým žalovaný umožní žalobcovi pokračovať v práci alebo do rozhodnutia súdu o skončení štátnozamestnaneckého pomeru; tento nárok súd prvej inštancie zamietol. V odvolaní žalobca uviedol, že sa domáha náhrady mzdy 799,- eur mesačne od 01.07.2011 do vyhlásenia rozsudku. Odvolací súd konštatoval, že podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) ide o čiastočné späťvzatie žaloby, ktoré žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu potvrdil aj ústne na pojednávaní konanom na odvolacom súde dňa 19.06.2019, pričom žalovaný s čiastočným späťvzatím žaloby súhlasil. Odvolací súd preto v časti o zaplatenie náhrady mzdy 19,- eur mesačne s účinnosťou od 01.07.2011 (t. j. 818,- eur mínus 799,- eur) späťvzatie žaloby pripustil, rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti zrušil a konanie v tejto časti zastavil.

2.2. Odvolací súd podľa § 380 ods. 1 CSP, po vykonaní odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, rozsudok súdu prvej inštancie (v časti, v ktorej nedošlo k zrušeniu rozsudku a zastaveniu konania) podľa § 388 CSP zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

2.3. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku konštatoval, že na prejednávany spor bolo nevyhnutné aplikovať ustanovenia zákona č. 400/2009 Z. z. v znení účinnom ku dňu tvrdeného doručenia spornej výpovede (t. j. do 31.03.2011) a súvisiace ustanovenia Zákonníka práce a Občianskeho zákonníka, hoci zákon č. 400/2009 Z. z. bol s účinnosťou ku dňu 01.06.2017 zrušený zákonom č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov, pretože tento neobsahuje na spor dopadajúce prechodné ustanovenia. Zákon č. 400/2009 Z. z. v príslušnom znení spolu so Zákonníkom práce predstavuje hmotné právo aplikovateľné na prejednávaný spor.

2.4. Vychádzajúc z § 46 ods. 1 písm. b/, § 47 písm. b/, § 55, § 114 ods. 1, 2, 3, § 120, § 121 ods. 1 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 31.03.2011 (ďalej aj „zákon č. 400/2009 Z. z.“), § 38 ods. 1 prvej, tretej a štvrtej vety, ods. 4, § 79 ods. 1, 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 31.03.2011 (ďalej aj „Zákonník práce“) a § 39 Občianskeho zákonníka odvolací súd dospel k záveru o neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru žalobcu u žalovaného zamestnávateľa výpoveďou zo dňa 26.01.2011.

2.5. Po zmene napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v časti o neplatnosť skončenia pracovného pomeru odvolací súd rozhodol (§ 390 CSP) o uplatnenom nároku na náhradu mzdy, ktorej poskytnutie je osobitným nárokom (štátneho) zamestnanca proti zamestnávateľovi, ktorý s ním neplatne skončil pracovný (štátnozamestnanecký) pomer. Z dokazovania vyplynulo a medzi stranami nebolo ani sporné, že žalobca so skončením štátnozamestnaneckého pomeru spornou výpoveďou nesúhlasil a požiadal o ďalšie zamestnávanie listom zo dňa 24.05.2011, t. j. ešte pred tvrdeným skončením štátnozamestnaneckého pomeru uplynutím dvojmesačnej výpovednej doby dňa 31.05.2011. Žalobca uplatnil náhradu mzdy (po čiastočnom späťvzatí žaloby) v sume 799,- eur (mesačne, pozn. dovolacieho súdu) s účinnosťou od 01.07.2011, ktorá predstavuje jeho čistý funkčný plat v rozhodnom období (§ 114 ods. 2 a 3 zák. č. 400/2009 Z. z.). Celkový čas, za ktorý by sa mala žalobcovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje 12 mesiacov. Žalovaný navrhol žalobcovi náhradu mzdy nad 12 mesiacov nepriznať. Odvolací súd uviedol, že podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce patrí žalobcovi náhrada mzdy za čas 12 mesiacov (tento nárok nemožno obmedziť); podľa súdnej praxe „náhrada mzdy podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce nemá charakter ekvivalentu mzdy, ktorú si zamestnanec nemohol zarobiť v dôsledku toho, že mu zamestnávateľ znemožnil vykonávať prácu, na ktorú sa zaviazal podľa pracovnej zmluvy a ktorú bol aj schopný a ochotný vykonávať, ale má povahu satisfakcie voči zamestnancovi a súčasne aj sankcie voči zamestnávateľovi, ktorý bezdôvodne pristúpil k skončeniu pracovného pomeru so zamestnancom; kým však táto náhrada mzdy má za čas 12 mesiacov odo dňa oznámenia zamestnanca

zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní, satisfakčný a sankčný charakter, uplynutím tohto obdobia táto satisfakčná a sankčná povaha náhrady mzdy ustupuje a zvyrazňuje sa jej sociálna funkcia; sociálna funkcia náhrady mzdy spočíva v zabezpečení peňažných prostriedkov na základné životné potreby zamestnanca; pri rozhodovaní o náhrade mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov súd spravidla zisťuje okolnosti (subjektívne a objektívne), ktoré súvisia so zaisťovaním týchto základných životných potrieb zamestnanca; okolnosti týkajúce sa pomerov zamestnávateľa pre rozhodnutie nie sú významné; súd je však oprávnený prihliadať len k okolnostiam, ktoré existovali po uplynutí 12 mesiacov z celkovej doby, za ktorú zamestnancovi mala byť poskytnutá náhrada; priznanie náhrady mzdy za ďalšie obdobie má preto nadväznosť na správanie sa zamestnanca pri zaisťovaní si zabezpečenia svojich základných životných potrieb; súdna prax pri tomto posudzovaní zohľadňuje, či bol zamestnanec medzitým zamestnaný inde, pokiaľ áno, za akých podmienok a zárobkových možností takúto prácu konal, či vykonával prácu zodpovedajúcu svojej kvalifikácii, zdravotnému stavu a schopnostiam, či pracoval nadčas alebo s mimoriadnym vypätím, či dosahoval iný príjem ako príjem z pracovnoprávneho vzťahu, prípadne z akého dôvodu nebol úspešný pri hľadaní zodpovedajúceho zamestnania alebo pre aké okolnosti sa do práce vôbec nezapojil; krátenie alebo nepriznanie prichádza do úvahy v prípade, ak zamestnanec vlastnou vinou zanedbal možnosť zarobiť si a tak si aspoň čiastočne nahradiť ušlý príjem alebo naopak, ak niekde zarábala toľko, že žiadnu ujmu neutrpel“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/125/2018 zo dňa 26.03.2019).

2.6. Zníženie náhrady mzdy v zmysle § 55 zák. č. 400/2009 Z. z. u žalobcu neprichádzalo do úvahy. Žalobca bol po (neplatnom) skončení sporného štátnozamestnaneckého pomeru nezamestnaný, v evidencii úradu práce. Dávku v nezamestnanosti poberal 6 mesiacov, staral sa o štyri maloleté deti a príjem do rodiny zabezpečovala manželka. Následne bol žalobca zamestnaný v období od 01.01.2014 do 30.06.2015 u zamestnávateľa W., U. W., u ktorého pracovný pomer skončil v dôsledku prepúšťania; išlo o zamestnanie v prašnom a hlučnom prostredí. V súčasnosti je žalobca od 16.05.2016 zamestnaný u zamestnávateľa O. F. W. Y. R. ako vedúci prevádzky. Odvolací súd dospel k záveru, že s prihliadnutím na jej sociálnu funkciu patrí žalobcovi náhrada mzdy okrem prvých 12 mesiacov aj za ďalšie obdobie, v ktorom žalobca nedosahoval žiadny príjem, t. j. spolu za obdobie od 01.07.2011 do 31.12.2013 (30 mesiacov) a za obdobie od 01.07.2015 do 15.05.2016 (10 a 1 mesiaca). Žalobcovi priznal náhradu mzdy spolu v sume 32.359,50 eur (30 mesiacov x 799,- eur predstavuje 23.970,- eur; 10 mesiacov x 799,- eur predstavuje 7.990,- eur a 399,50 eur je polovica zo sumy 799,- eur za 1 mesiaca máj 2016, t. j. 23.970,- eur plus 7.990,- eur plus 399,50 eur je spolu 32.359,50 eur). V prevyšujúcej časti uplatnenej náhrady mzdy odvolací súd žalobu ako nedôvodnú zamietol, a to aj pokiaľ sa žalobca žalobou domáhal náhrady mzdy „do času, kým mu žalovaný umožní pokračovať v práci alebo do rozhodnutia súdu o skončení štátnozamestnaneckého pomeru“, pretože nárok na náhradu mzdy nemožno priznať ako opakujúce sa plnenie do budúcnosti (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/36/2019 zo dňa 23.05.2019).

2.7. Odvolací súd zamietol žalobu žalobcu aj v časti, ktorou sa domáhal určenia, že jeho štátnozamestnanecký pomer u žalovaného trvá. Takýto výrok je nadbytočný vzhľadom na zákonný dôsledok určenia neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru žalobcu výpoveďou, ktorým je skutočnosť, že tento pomer žalobcu u žalovaného nekončí (§ 79 ods. 1 Zákonníka práce); na tomto určení nemohol mať žalobca naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30.06.2016 v spojení s § 470 ods. 2 CSP).

2.8. Odvolací súd v dôsledku zmeny rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol o trovách konania podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V dôsledku vyhovenia žalobe žalobcu bol tento v spore v plnom rozsahu úspešný a vznikol mu proti žalovanému nárok na plnú náhradu trov konania; čiastočné späťvzatie žaloby v odvolacom konaní nemalo vplyv na plný úspech žalobcu v spore, pretože išlo len o späťvzatie v nepatrnej časti uplatnenej náhrady mzdy a rozhodnutie o výške priznanej náhrady mzdy (pokiaľ ide o obdobie, za ktoré sa priznáva) v konečnom dôsledku záviselo od úvahy súdu. Z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti štvrtému výroku rozsudku odvolacieho súdu o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (náhrady mzdy, pozn. dovolacieho súdu) podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie navrhnuć, aby dovolací súd zmenil napadnutý výrok odvolacieho súdu tak, že žalovanému uloží povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy v sume 49.245,- eur, alebo alternatívne, ak dovolací súd nemá za to, že môže sám vo veci rozhodnúť, zrušil napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu a vrátil vec odvolaciemu súdu alebo podľa svojej úvahy aj súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Navrhol, aby dovolací súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3.1. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ zákona č. 160/2015 Z. z. (Civilný sporový poriadok).

3.2. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľ v dovolaní uviedol, že rozhodnutím odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu procesnému postupu, spočívajúcemu v nepreskúmateľnosti jeho rozhodnutia v časti, ktorou zamietol žalobu o časť uplatnenej náhrady mzdy v sume 799,- eur mesačne za obdobia od 01.01.2014 do 30.06.2015, teda 18 mesiacov a od 16.02.2016 do 04.10.2019 (deň pred dňom, kedy bol žalobca opätovne zaradený do štátnej služby), teda 43 mesiacov a 19 dní, spolu za 61 mesiacov a 19 dní, čo pri mesačnej mzde 799,- eur činí celkovú náhradu mzdy 49.245,- eur (náhrada mzdy za 19 dní bola vypočítaná podielom $19/30 \cdot 799$). Nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v tejto časti videl v tom, že sa odvolací súd nevysporiadal so zmenou právnej úpravy o nároku na náhradu mzdy, ku ktorej došlo.

3.3. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolateľ tvrdil nesprávnosť právneho posúdenia spočívajúcu v aplikácii nesprávneho právneho predpisu. Ku dňu 30.06.2011, kedy mal v dôsledku výpovede zo štátnozamestnaneckého pomeru zo dňa 26.01.2011 (ďalej len „výpoveď“) neplatne skončiť pracovný pomer žalobcu u žalovaného, platil zákon o štátnej službe č. 400/2009 Z. z., ktorý osobitnú úpravu nárokov z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru obsahoval iba v § 55, v ostatnom bolo potrebné aj na tieto nároky aplikovať Zákonník práce. V zmysle § 79 ods. 2 Zákonníka práce môže súd na žiadosť zamestnávateľa náhradu mzdy za obdobie po uplynutí 12 mesiacov primerane znížiť alebo nepriznať. Odvolací súd aplikoval práve toto ustanovenie. Odo dňa 01.06.2017 nadobudol účinnosť zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe (ďalej len „nový zákon o ŠS“), ktorý zrušil zák. č. 400/2009 Z. z., v § 96 upravil nároky z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru a v § 171 stanovil, ktoré ustanovenia Zákonníka práce sa primerane použijú na štátnozamestnanecké vzťahy, pričom medzi týmito ustanoveniami neuvádza § 79 Zákonníka práce. Odvolací súd teda pri rozhodovaní o nároku žalobcu na náhradu mzdy dňa 19.06.2019 (deň vyhlásenia rozsudku) vychádzal z právnej úpravy, ktorá bola platná a účinná ku dňu, kedy sa mal štátnozamestnanecký pomer žalobcu skončiť, t. j. 30.06.2011, ale nebola platná a účinná ku dňu vydania rozsudku. Zo žiadneho z prechodných ustanovení nového zákona o ŠS (§ 180 a nasl.) nevyplýva, aby sa právne vzťahy, ktoré vznikli pred jeho účinnosťou, spravovali právnou úpravou účinnou do 31.05.2017. Dovolateľ má za to, že jeho nárok na náhradu mzdy je potrebné posúdiť podľa právnej úpravy platnej a účinnej ku dňu vydania rozsudku, teda k 19.06.2019. V zmysle § 96 ods. 1 nového zákona o ŠS ak je podľa právoplatného rozhodnutia súdu skončenie štátnozamestnaneckého pomeru neplatné, štátnozamestnanecký pomer trvá ďalej. Za čas odo dňa neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru do dňa opätovného zaradenia do štátnej služby patrí štátnemu zamestnancovi funkčný plat, ktorý by mu patril, ak by nedošlo k neplatnému skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru. Toto ustanovenie teda nepripúšťa možnosť, aby bola náhrada mzdy krátená alebo nepriznaná, pričom nerozlišuje, či štátny zamestnanec počas tohto obdobia vykonával činnosť pre iného zamestnávateľa, ktorý je služobným úradom (ako to pripúšťa § 55 zákona č. 400/2009 Z. z.) alebo pre akéhokoľvek iného zamestnávateľa. V neaplikovaní § 96 nového zákona o ŠS podľa názoru dovolateľa došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Neexistuje dôvod, pre ktorý by mal súd vychádzať z právneho predpisu, ktorý nie je platný a účinný v čase, keď rozhoduje o nároku na náhradu mzdy, ak na skorší právny predpis neodkazuje účinná právna úprava. Osobitne poukázal na to, že napadnutým výrokom odvolací súd nepriznal žalobcovi náhradu mzdy ani za obdobie od 01.06.2017, teda ani za obdobie, od kedy nadobudol účinnosť nový zákon o ŠS.

3.4. V rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ nebola vyriešená právna otázka spočívajúca v tom, či sa má po nadobudnutí účinnosti nového zákona o ŠS na otázku nárokov z neplatného skončenia pracovného pomeru, ktoré malo nastať ešte v roku 2011, použiť právna úprava Zákonníka práce alebo

právna úprava nového zákona o ŠS, ktorej posúdenie je kľúčové pre rozhodnutie v tejto právnej veci. V tejto súvislosti dovolateľ argumentoval porovnaním prechodných ustanovení Zákonníka práce, v zmysle ktorých prakticky pri každej jeho novelizácii zákonodarca stanovil, že nároky z právnych úkonov, ktoré vznikli pred účinnosťou konkrétnej novelizácie, sa spravujú dovtedy účinnou právnou úpravou, s prechodnými ustanoveniami nového zákona o ŠS, ktoré žiadne obdobné ustanovenie neobsahujú. Úmyslom zákonodarcu podľa dovolateľa bolo, aby sa aj nároky z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, ktoré nastalo v dôsledku právneho úkonu zo dňa 26.01.2011, spravovali novým zákonom o ŠS z dôvodu, že právna úprava nárokov z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru v zmysle nového zákona o ŠS je pre štátneho zamestnanca výhodnejšia, ako bola táto práva úprava v zmysle zák. č. 400/2009 Z. z. v spojení so Zákonníkom práce. Uvedené platí o to viac, že nový zákon o ŠS výslovne uvádza, že § 79 Zákonníka práce sa na štátnozamestnanecký pomer nepoužije.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu namietol včasnosť podania dovolania s poukazom na to, že žalovanému bol rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním doručený dňa 26.07.2019.

4.1. Vo vyjadrení ďalej uviedol, že odvolací súd vec správne právne posúdil, keď vychádzal z právnej úpravy, ktorá bola platná a účinná v čas skončenia štátnozamestnaneckého pomeru. Je evidentné, že dovolateľ sa nestotožňuje s právnymi závermi odvolacieho súdu, preto sa inštitút dovolania snaží využiť ako tretiu inštanciu riadneho opravného prostriedku pri rozhodovaní súdov, kde by opakovane mohol namietat tie isté právne argumenty, ktoré prezentoval počas celého súdneho konania. Mal za to, že odvolací súd rozhodnutie riadne odôvodnil a vysporiadal sa so všetkými argumentami dovolateľa, ktorý počas tohto súdneho konania opakuje tie isté námietky. Nakoľko dovolanie nie je ďalším opravným prostriedkom, kde by bol priestor na opätovné spochybňovanie právnych záverov odvolacieho súdu, je opakovanie totožnej argumentácie dovolateľa bezpredmetné. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie zo dňa 03.10.2019 v zmysle § 447 písm. a/ CSP ako oneskorene podané odmietol, a ak sa dovolací súd nestotožní s argumentáciou žalovaného o oneskorenom podaní dovolania, navrhol, aby dovolací súd dovolanie zo dňa 03.10.2019 v zmysle § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) (ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Dovolací súd najskôr skúmal existenciu prvého z dovolateľom uplatnených dovolacích dôvodov, ktorým je tzv. vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) neznamená len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6.1. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

6.2. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká

nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

6.3. Dovolateľ videl nepreskúmateľnosť odôvodnenia zamietajúceho výroku rozsudku odvolacieho súdu v tom, že sa žiadnym spôsobom nevysporiadal so zmenou právnej úpravy týkajúcou sa nároku na náhrady mzdy zamestnanca v štátnozamestnaneckom pomere (zrušením zák. č. 400/2009 Z. z. a jeho nahradením zák. č. 55/2017 Z. z.) počas súdneho konania.

6.4. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neutržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01.07.2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

6.5. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí (zakotvené aj v § 220 ods. 2 CSP a § 393 ods. 2 CSP) spĺňa, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. So zmenou právnej úpravy týkajúcej sa štátnozamestnaneckého pomeru sa odvolací súd náležite vysporiadal v bode 4.7.2. rozsudku, keď uviedol „Na prejednávany spor bolo nevyhnutné aplikovať príslušné ustanovenia zákona č. 400/2009 Z. z. v znení účinnom ku dňu tvrdeného doručenia spornej výpovede (t. j. do 31.03.2011) a súvisiace ustanovenia Zákonníka práce a Občianskeho zákonníka; nič na tom nemení skutočnosť, že predmetný zákon č. 400/2009 Z. z. bol s účinnosťou ku dňu 01.06.2017 zrušený zákonom č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov, pretože tento neobsahuje na spor dopadajúce prechodné ustanovenia a zákon č. 400/2009 Z. z. v príslušnom znení spolu so Zákonníkom práce predstavuje aplikovateľné hmotné právo na prejednávaný spor.“

7. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Ako druhý dovolací dôvod dovolateľ citujúc § 421 CSP uplatnil nesprávne právne posúdenie veci, ktoré malo spočívať v aplikácii nesprávneho právneho predpisu. Z obsahu dovolania vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu malo závisieť od vyriešenia právnej otázky, ktorá v dovolacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, konkrétne od otázky, či sa má po nadobudnutí účinnosti zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe (01.06.2017) na otázku nárokov z neplatného skončenia pracovného

pomeru, ktoré malo nastať v roku 2011, použiť právna úprava Zákonníka práce alebo právna úprava nového zákona o ŠS.

9. Dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom, posudzujúc jeho dovolanie aj podľa obsahu, dospel k záveru, že je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, ale dovolanie nie je dôvodné.

10. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca vykonával u právneho predchodcu žalovaného stálu štátnu službu od 01.01.2004, skončenie štátnozamestnaneckého pomeru výpoveďou žalovaného, ktorá mala byť doručovaná žalobcovi dňa 01.03.2011, bolo neplatné. Odvolací súd posudzoval nároky žalobcu z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru podľa zák. č. 400/2009 Z. z. účinného ku dňu 01.03.2011, teda do 31.03.2011 a za použitia § 120 tejto právnej úpravy aj podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce, v zmysle ktorého, ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje 12 mesiacov, môže súd na žiadosť zamestnávateľa jeho povinnosť nahradiť mzdu za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížiť, prípadne náhradu mzdy zamestnancovi vôbec nepriznať.

11. Dovolací súd pripomína, že súčasťou (aj) slovenského právneho poriadku je zásada zákazu retroaktivity právnych noriem (prvýkrát vyslovená už rímskym cisárom Theodosiom I). Princíp retroaktivity vychádza zo zásady *lex retro non agit* znamenajúcej, že zákon nepôsobí naspäť. Právna teória, legislatívna a aplikačná prax pritom rozlišuje retroaktivitu pravú a nepravú. Pri pravej retroaktivite zákon dodatočne a pozmeňujúco zasahuje do už právne uzavretých skutkových a právnych vzťahov (nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 3/00), nepravá retroaktivita je stav, v ktorom nová právna úprava nevytvára žiadne právne účinky smerujúce pred deň nadobudnutia účinnosti, avšak kvalifikuje tie právne úkony, ku ktorým došlo ešte pred nadobudnutím jej účinnosti, v dôsledku čoho môže dôjsť k zmene alebo zrušeniu tých právnych účinkov, ktoré boli predtým späté s ich uzavretím (nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/99). Časový stret dvoch právnych noriem rieši nepravá retroaktivita tak, že podľa skorších platných noriem sa určuje vznik a platnosť právnych vzťahov, ich obsah sa určuje podľa normy účinnej v dobe, kedy sa o týchto vzťahoch rozhoduje. Odvolací súd preto pri posudzovaní práva žalobcu na náhradu mzdy (funkčného platu štátneho zamestnanca) správne aplikoval ustanovenia zák. č. 400/2009 Z. z. v znení účinnom do 31.03.2011, teda ku dňu doručovania výpovede (tento okamih sporný nebol) napriek tomu, že rozsudok vyhlásil dňa 19.06.2019, za účinnosti zák. č. 55/2017 Z. z..

12. Vo vzťahu k problematike aplikácie ustanovení Zákonníka práce na nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru, ktoré malo nastať v roku 2011, po nadobudnutí účinnosti zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe (01.06.2017) dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 171 zák. č. 55/2017 Z. z., podľa ktorého na štátnozamestnanecké vzťahy sa primerane použijú ustanovenia § 10, § 11a ods. 1, § 12, § 15, § 16, § 17 ods. 1 a 3, § 19, § 20, § 33 až § 36, § 37, § 39, § 40 ods. 1, 2, 5 až 8, § 41 ods. 1, 2, 5 až 7 a 9, § 52, § 55 ods. 2 písm. c/ až f/, § 74, § 75 ods. 3 a 4, § 78 až 80, § 85 ods. 2 až 6, 8 a 9, § 85a, § 86, § 87, § 88 až 95, § 96 ods. 1, 2, 4, 6 a 7, § 96a, § 96b, § 97 ods. 1 až 11, § 98 až 102, § 104, § 104a, § 105 až 114, § 116 ods. 2 a 3, § 117, § 122a ods. 1, § 122b ods. 1, § 123 ods. 1, § 129 až 132, § 136 až 139, § 141, § 142 až 148, § 150, § 151, § 152 ods. 1, 2, 4 až 8, § 152a, § 156, § 157 ods. 3, § 158 až 160, § 161 ods. 1, § 164 až 170, § 177 až 185, § 187 až 189, § 191 ods. 2 až 4, § 192 až 198, § 217 až 222, § 230 až 236, § 239 písm. a/ a § 240 Zákonníka práce. Nový zákon o štátnej službe teda, rovnako ako zákon č. 400/2009 Z. z., umožňuje primerané použitie o. i. ustanovení § 78 až § 80 Zákonníka práce, teda aj ust. § 79 ods. 2 o práve súdu moderovať (znížiť) prisudzovanú náhradu mzdy. Irelevantné je, či ustanovenie § 96 zák. č. 55/2017 Z. z. umožňuje alebo neumožňuje nepriznanie alebo krátenie náhrady mzdy (funkčného platu) štátneho zamestnanca nerozlišujúc, či štátny zamestnanec počas tohto obdobia vykonával činnosť pre iného zamestnávateľa. Riešenie právnej otázky tak, ako ju nastolil dovolateľ, teda vyplýva priamo zo zákona.

13. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo

správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

14. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

15. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol mu nárok na náhradu trov konania. Keďže mu v dovolacom konaní žiadne nevznikli, dovolací súd mu ich náhradu nepriznal.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok